DOMSTOLENS DOM
12. februar 1987 *

I sag 221/85,

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved Jacques Delmoly, Den Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse hos Georges Kremlis, Den Juridiske Tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg, Luxembourg,

sagsøger,

mod

kongeriget Belgien, ved Rober Hoebaer, direktør i Ministeriet for Udenrigsanliggender, Udenrigshandel og Udviklingssamarbejde, som befuldmægtiget, bistået af advokat Hugo Vandenberghe, Bruxelles,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det statueres, at kongeriget Belgien ikke har overholdt de forpligtelser, der påhviler det i henhold til EØF-Traktatens artikel 52, idet den sociale sikring ikke godtgør udgifter til klinisk biologiske undersøgelser foretaget i laboratorier, som drives af en privatretlig juridisk person, medmindre alle medlemmerne, deltagerne og bestyrelsesmedlemmerne er fysiske personer, som er beføjet til at foretage medicinske undersøgelser,

har

DOMSTOLEN,

sammensat af præsidenten Mackenzie Stuart, afdelingsformændene T. F. O'Higgins og F. Schockweiler, dommerne G. Bosco, O. Due, U. Everling, K. Bahlmann, R. Joliet og J. C. Moitinho de Almeida,

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: assisterende justitssekretær J. A. Pompe

* Processprog: Fransk.

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 14. oktober 1986,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 2. december 1986,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens justitskontor den 20. juni 1985, har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at kongeriget Belgien ikke har overholdt de forpligtelser, der påhviler det i henhold til EØF-Traktatens artikel 52, idet den sociale sikring ikke godtgør udgifter til klinisk biologiske undersøgelser foretaget i laboratorier, som drives af en privatretlig juridisk person, medmindre alle medlemmerne, deltagerne og bestyrelsesmedlemmerne er fysiske personer, som er beføjet til at foretage medicinske undersøgelser.

2 Med hensyn til bestemmelserne i belgisk lovgivning om klinisk biologiske undersøgelser, sagens forhistorie og parternes argumenter, henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

3 Kommissionen finder, at kongelig belgisk anordning nr. 143 af 30. december 1982, der fastsætter de betingelser, som laboratorierne skal opfylde, for at udgifterne til klinisk biologiske undersøgelser kan godtgøres af sygeforsikringen, er uforenelig med traktatens artikel 52.

4 Når et laboratorium drives af en juridisk person med gevinst for øje, kræver den nævnte anordning, at alle dens medlemmer, deltagere og bestyrelsesmedlemmer er læger eller farmaceuter. Heraf følger, at det er umuligt for selskaber, der har hjemsted i en anden medlemsstat, at oprette sekundære virksomheder, blandt andet datterselskaber, i Belgien.

5 Desuden omfatter de restriktioner i etableringsretten, som er forbudt i henhold til traktatens artikel 52, ifølge Kommissionen ikke kun diskriminerende foranstaltninger, men også foranstaltninger, der uden forskel gælder for landets egne borgere og udlændinge, når de udgør en uberettiget hindring for de sidstnævnte.

6 Kommissionen har tilføjet, at de ovenfor nævnte betingelser, som laboratorierne skal opfylde i henhold til anordning nr. 143, ikke er nødvendige for at undgå et overforbrug af klinisk biologiske undersøgelser. Dels er det nemlig som hovedregel den ordinerende læge, der er skyld i, at der er risiko for et overforbrug, idet laboratoriet vanskeligt kan nægte at foretage en undersøgelse, som han har anmodet om. Dels giver artikel 9 i kongelig anordning nr. 143, hvis der foreligger en hemmelig aftale, mulighed for at iværksætte sanktioner over for den, der driver laboratoriet, uanset om den pågældende er eller ikke er beføjet til at foretage undersøgelser.

7 Den belgiske regering er derimod af den opfattelse, at den har enekompetence til at give regler for den omhandlede virksomhed, og at disse regler er forenelige med fællesskabsretten, for så vidt som de ikke er diskriminerende over for statsborgere i andre medlemsstater eller selskaber, som ligestilles med dem i medfør af EØF-Traktatens artikel 58.

8 Den har endvidere gjort gældende, at den omtvistede kongelige anordning forfølger et formål af almen interesse, nemlig at forhindre det overforbrug af klinisk biologiske undersøgelser, som den mener kan blive et resultat af en hemmelig aftale mellem de ordinerende læger og laboratorierne. Det er med henblik herpå, at lovgivningen bestemmer, at udgifterne til klinisk biologiske undersøgelser kun godtgøres på betingelse af, at det pågældende laboratorium drives af en læge eller farmaceut, eller — når det drives af en juridisk person med gevinst for øje — på betingelse af, at dennes medlemmer, deltagere eller bestyrelsesmedlemmer er læger eller farmaceuter. Der er tale om erhverv, for hvilke der gælder særlige faglige regler, som er fastsat af de respektive faglige sammenslutninger, og disse regler har i praksis vist sig at være effektive, navnlig med hensyn til at forhindre uberettiget receptudstedelse. En mulighed for strafferetlige sanktioner som den, der følger af artikel 9 i den kongelige anordning, er ikke tilstrækkelig.

9 Det må for det første understreges, at etableringsfriheden i medfør af EØF-Traktatens artikel 52, stk. 2, indebærer adgang til at optage og udøve selvstændig er-

hvervsvirksomhed på de vilkår, som i etableringslandets lovgivning er fastsat for landets egne statsborgere. Det fremgår af denne bestemmelse og den sammenhæng, den indgår i, at det, når der ikke findes fællesskabsregler på området, står hver enkelt medlemsstat frit for på sit territorium at regulere den virksomhed, der udøves af laboratorier, som foretager klinisk biologiske undersøgelser, under forudsætning af, at ligebehandlingsprincippet overholdes.

10 Endvidere er formålet med artikel 52, som Domstolen allerede har fremhævet, blandt andet i dommen af 28. januar 1986 (Kommissionen mod Den franske Republik, sag 270/83, Sml. s. 273), at sikre, at statsborgere fra andre medlemsstater, som, endogså sekundært, etablerer sig i en anden medlemsstat med henblik på at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed dér, behandles efter samme regler som landets egne statsborgere, og den forbyder enhver form for forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, for så vidt som den begrænser etableringsfriheden.

11 Det bemærkes, at den belgiske lovgivning ikke er til hinder for, at læger eller farmaceuter, der er statsborgere i andre medlemsstater, etablerer sig i Belgien og dér driver et laboratorium, der foretager kliniske undersøgelser, således at udgifterne hertil godtgøres af den sociale sikring. Der er derfor tale om en lovgivning, der uden forskel finder anvendelse på belgiske statsborgere og statsborgere i andre medlemsstater, og hvis indhold og formål ikke gør det muligt at drage den slutning, at den er vedtaget med forskelsbehandling for øje, eller at den har sådanne virkninger.

12 Når henses hertil, må det konkluderes, at Den belgiske Stat ikke har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-Traktatens artikel 52 ved at vedtage kongelig anordning nr. 143 af 30. december 1982, og den vil derfor være at frifinde.

Sagens omkostninger

13 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den tabende part til at afholde sagens omkostninger. Da Kommissionen har tabt sagen, bør den betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Sagsøgte frifindes.

2) Kommissionen betaler sagens omkostninger.

Mackenzie Stuart O'Higgins Schockweiler Bosco

Due Everling Bahlmann Joliet Moitinho de Almeida

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. februar 1987.

P. Heim
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident